

4

Stockholmsregionens folkhälsöarbete 2021

HSN 2021-1019

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Hälsoutveckling
Lina Wahlström

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-05-27

HSN 2021-1019

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Stockholmsregionens folkhälsoarbete 2021

Ärendebeskrivning

Region Stockholm bildades 1 januari 2019 och blev därmed regionalt utvecklingsansvarig aktör i länet. Hälso- och sjukvårdsnämnden har enligt reglementet (RS 2019-1079) ansvar för Region Stockholms folkhälsoinsatser, samt enligt budget 2021 i uppdrag att samordna Stockholmsregionens strategiska folkhälsoarbete. I ärendet beskrivs förvaltningens förslag till arbetsgång för att utveckla det regionala folkhälsoarbetet.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Bilaga Regional samordning av folkhälsoarbetet 2021

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i folkhälsoberedningen.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

1. Hälso- och sjukvårdsdirektören uppdras att verkställa föreslagen arbetsgång för regional samordning av folkhälsoarbetet i enlighet med bilaga. Uppdraget ska återrapporteras till hälso- och sjukvårdsnämnden senast den 31 mars 2022.
2. Hälso- och sjukvårdsdirektören uppdras att vidta förberedande åtgärder inför ett ikraftträdande av en regional arena för folkhälsoarbete med start under 2022.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) har enligt reglementet (RS 2019-1079) ansvar för Region Stockholms folkhälsoinsatser. Vidare framgår av budget 2021 att hälso- och sjukvårdsnämnden har i uppdrag att samordna Stockholmsregionens strategiska folkhälsoarbete, samt att tillväxt- och regionplanenämnden (TRN) och HSN har ett särskilt ansvar att samverka med varandra och med länets kommuner i den regionala prioriteringen i RUFSS 2050 om att *nå en jämlik och förbättrad folkhälsa och bidra till att minska hälsogapet*.

Bredden av politikområden med betydelse för folkhälsan, liksom bredden av aktörer med möjlighet att påverka folkhälsan, gör folkhälsoområdet komplext. Det förutsätter samverkan och samordning på lokal, regional och nationell nivå. Att samla rätt aktörer som har en möjlighet att påverka hur folkhälsoarbetet bedrivs, och i förlängningen invånarnas hälsoutfall, är en nyckel i arbetet.

I dagsläget förekommer samverkan på folkhälsoområdet i varierande omfattning och på olika nivåer i länet, men det saknas en övergripande regional samordning. Det leder till att den samverkan som finns i nuläget är relativt fragmentiserad.

En faktor som ytterligare belyst vikten av samverkan inom folkhälsoområdet är covid-19-pandemin. För att motverka risken med växande hälsoklyftor i pandemins spår krävs att länets aktörer mer samordnat riktar åtgärder där de behövs som mest.

En förbättrad samordning kan leda till att invånarna får ut mesta möjliga av de samlade resurserna hos länets aktörer. Det kan möjliggöra undanröjande av dubbelarbete och identifiering av gemensamma utvecklingsbehov. Tillsammans kan länets aktörer prioritera och peka ut riktningen för folkhälsoarbetet på lokal och regional nivå samt säkerställa genomförande och uppföljning av insatser för en mer jämlik folkhälsa.

Överväganden

Det regionala folkhälsoarbetet utgår från den regionala prioriteringen i RUFSS 2050 om att *nå en jämlik och förbättrad folkhälsa och bidra till att sluta hälsogapet*. För att nå framgång i arbetet behöver länets aktörer samverka, söka helhetsperspektiv och förståelse för varandra.

Utifrån ovan beskrivna utgångspunkter, har ett förslag till struktur för Stockholmsregionens folkhälsoarbete tagits fram av hälso- och

sjukvårdsförvaltningen i samverkan med f.d. tillväxt- och regionplaneförvaltningen, nuvarande regionledningskontoret, se bilaga.

Arbetet syftar till att:

- *Samla rätt aktörer.* Förbättra förutsättningarna för länets aktörer att arbeta tillsammans för en god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen.
- *Minska inomregionala skillnader.* Bidra till att underlätta länets kort- och långsiktiga planering och utveckla aktörernas arbete med faktaunderlag, analyser och kunskapsspridning inom folkhälsa.

Förslaget innebär att, i dialog med länets kommuner och andra regionala aktörer, föreslå att inrätta en arena för det regionala folkhälsoarbetet. Arenan ska ge de regionala aktörerna möjlighet att skapa sig en helhetsbild av länets behov och aktuella initiativ på folkhälsoområdet. Den bör möjliggöra för aktörerna att gemensamt identifiera behov utifrån en datadriven analys, att kunna mobilisera de aktörer som kan göra skillnad inom identifierade områden, och att berörda aktörer tillsammans kan rikta kunskapsbaserade insatser där behoven är som störst. Arbetet ska präglas av dialog, förankring och informationsutbyte, och ska möjliggöra olika typer av beslut hos de berörda aktörerna.

Den regionala arenan ska koordinera och hålla ihop helheten i det länsövergripande folkhälsoarbetet. Samtidigt behöver det konkreta samverkansarbetet bedrivas inom olika politik- och sakområden. Idag bedrivs det en mängd samverkansinsatser inom olika områden, men förutsättningarna för kommunikation och samverkan mellan dessa brister ofta i dagsläget. Den regionala arenan ska därför även ge förutsättningar för att samverkan bedrivs inte bara inom, utan också mellan, olika politik- och sakområden.

Ansvarsfördelning

- HSN ansvarar enligt reglementet (RS 2019-1079) för folkhälsoarbetet, och därmed även för arenan. HSN har i denna roll ett särskilt ansvar att samverka med TRN samt med länets kommuner i frågor inom deras ansvarsområden.
- Hälso- och sjukvårdsdirektören ansvarar för arenan på tjänstemannanivå, och för att i denna roll samverka med utvecklingsdirektören.
- Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ansvarar för beredning till arenan. I denna roll ansvarar hälso- och sjukvårdsförvaltningen för att samverka med tjänstemän från andra berörda förvaltningar och

regionala aktörer, i beredning av frågor inom deras ansvarsområden.

Förslaget ska i nästa steg bearbetas genom dialoger med länets kommuner och andra regionala aktörer, för att deras behov och prioriteringar ska synliggöras och mötas tydligare i strukturen.

I dialog med länets aktörer beslutas även om prioriterade inriktningar eller eventuella ytterligare åtgärder inom ramen för förslaget.

Ekonomiska konsekvenser

Uppdraget som beskrivs i ärendet bedrivs inom ram. Eventuella samverkansinsatser ska i största möjliga mån bedrivas inom ramen för ordinarie arbete. På så vis kan arbetet med en god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen integreras i det befintliga samverkansarbetet.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Beslutet förväntas få oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård

Genom en utvecklad strategisk samverkan för att förbättra befolkningens hälsa, kan även samverkan inom vård- och omsorg utvecklas med positiva konsekvenser för en mer jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser

Arbete för att förbättra folkhälsan och miljö kan vara ömsesidigt förstärkande. Exempelvis kan insatser för att möjliggöra en bättre folkhälsa även medföra positiva konsekvenser för biologisk mångfald och minskad klimatpåverkan. Arbetet för god hälsa och minskade hälsoklyftor i länet bedöms även på sikt kunna bidra till positiva konsekvenser för miljön i och med att det kan bidra till en minskad resursförbrukning och miljöpåverkan inom sjukvården.

Administrativa konsekvenser

Beslutet att genomföra dialoger med länet medför viss ökad administration. I förlängningen förväntas administrationen kunna minskas genom en mer effektiv samverkan mellan regionala aktörer.

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-05-27

HSN 2021-1019

Johan Bratt
Tf. hälso- och sjukvårdsdirektör

Magnus Thyberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Tillväxt- och regionplanenämnden
Godkänd av Johan Bratt, 2021-05-27

Region Stockholms förslag till regional samordning av folkhälsoarbetet 2021

Region Stockholm har som regionalt utvecklingsansvarig aktör i länet det övergripande ansvaret och en samordnande och stödjande roll i arbetet med att utveckla Stockholms län, och ansvarar även för regional fysisk planering. Ansvaret innebär också att utveckla och förvalta tillitsfulla relationer med andra aktörer lokalt, regionalt och nationellt.

Den regionala utvecklingsplanen och strategin för Stockholmsregionen, RUF5 2050, pekar ut riktningen för länet med syfte att säkerställa att rätt saker initieras i närtid för att långsiktiga mål och största regionala nytta ska uppnås till 2050.

Det regionala folkhälsoarbetet utgår från den regionala prioriteringen i RUF5 2050 om att *nå en jämlik och förbättrad folkhälsa och bidra till att sluta hälsogapet*. De regionala prioriteringarna syftar till att skapa handlingskraft kring det som är mest angeläget att arbeta med ur ett regionalt perspektiv under giltighetstiden 2018–2026. Gemensamt för de regionala prioriteringarna är att ingen enskild aktör har rådighet över alla de beslut och åtgärder som krävs för genomförandet. För att nå framgång i arbetet behöver länets aktörer samverka, söka helhetsperspektiv och förståelse för varandra.

En stor del av de hälsoklyftor som finns är möjliga att påverka med robusta välfärdssystem i kombination med kompensatoriska insatser, där befolkningens, olika gruppers och individers behov behöver vara vägledande.

Struktur för Stockholmsregionens folkhälsoarbete

I arbetet med att bygga upp en regional samordning av folkhälsa har två övergripande utmaningar identifierats: *Inomregionala skillnader i hälsa* samt *Samla rätt aktörer som kan göra skillnad*. Utmaningarna ligger till grund för hur förslaget byggts upp.

Syftet med Stockholmsregionens folkhälsoarbete är att:

- *Samla rätt aktörer*. Förbättra förutsättningarna för länets aktörer att arbeta tillsammans för en god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen.
- *Minska inomregionala skillnader*. Bidra till att underlätta länets kort- och långsiktiga planering och utveckla aktörernas arbete med faktaunderlag, analyser och kunskapsspridning inom folkhälsa.

Samla rätt aktörer: En regional arena för folkhälsoarbete

En sammanhållen ledning, samordning och integrering av folkhälsa i den mängd av regionala initiativ som pågår inom folkhälsoområdet behöver utvecklas. En länsgemensam arena som syftar till att skapa överblick och helhetssyn på folkhälsoområdet föreslås inrättas.

Arenan ska ge de regionala aktörerna möjlighet att skapa sig en helhetsbild av länets behov och aktuella initiativ på folkhälsoområdet. Den ska möjliggöra för aktörerna att gemensamt identifiera behov utifrån en datadriven analys, att kunna mobilisera de aktörer som kan göra skillnad inom identifierade områden, och att berörda aktörer tillsammans kan rikta kunskapsbaserade insatser där behoven är som störst. Arbetet ska präglas av dialog, förankring och informationsutbyte, och ska möjliggöra olika typer av beslut hos de berörda aktörerna.

Åtgärder för att utveckla arenan

För att inrätta den regionala arenan för folkhälsoarbete bör Region Stockholm successivt påbörja arbete med följande utvecklingsåtgärder. Länets aktörer kommer uppmuntras att delta i arbetet.

- Utveckla former för datainsamling och analys samt former för spridning av data, analyser och evidensbaserade metoder
- Utveckla stödstruktur för indikatorer och uppföljning av ojämlikhet i hälsa
- Utveckla formerna för dialog, samverkan och samordning i länet och kapaciteten att driva tvärsektoriell utveckling
- Se över former för finansiering och andra typer av incitament.

Minska inomregionala skillnader: Tre samverkansområden

Den regionala arenan ska koordinera och hålla ihop helheten i det länsövergripande folkhälsoarbetet. Samtidigt behöver det konkreta samverkansarbetet bedrivas inom olika politik- och sakområden. Idag bedrivs det en mängd samverkansinsatser inom olika områden, men förutsättningarna för kommunikation och samverkan mellan dessa brister ofta i dagsläget. Den regionala arenan ska därför även ge förutsättningar för att samverkan bedrivs inte bara inom, utan också mellan, olika politik- och sakområden.

Tre samverkansområden, där både befintliga och nya samverkansinsatser får plats, har identifierats för att arbeta med utmaningen *Inomregionala skillnader i hälsa*. För att uppnå resultat inom dessa områden och den regionala prioriteringen är det viktigt att *Samla rätt aktörer som kan göra skillnad*.

Samverkansområdena är följande:

- Hälsa
- Utbildning och arbete
- Livsmiljö

Inom samverkansområdena finns redan idag olika typer av arbets sätt, projekt och inriktningar som kan grupperas enligt kategorierna:

1. stöd för ledning och styrning,
2. planeringsunderlag,
3. dialog och förankring, samt
4. kunskapsutveckling och spridning.

I dialog med länets aktörer beslutas om prioriterade inriktningar eller ytterligare åtgärder inom respektive samverkansområde.

Arbetsgång 2021

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen fortsätter att samverka med regionledningskontoret i en förvaltningsgemensam styr- och arbetsgrupp. Förvaltningarna ansvarar för att planera, genomföra och analysera dialoger med länets kommuner.

Övergripande information om uppdraget kommer länets kommuner tillhandla innan sommaren. Kommunerna bjuds därefter in att delta i dialoger med Region Stockholm, Länsstyrelsen i Stockholms län samt Storsthlm under hösten 2021.

Det slutgiltiga förslaget på samverkansformer och inriktning för Stockholmsregionens folkhälsoarbete tas fram utifrån analysen av de genomförda dialogerna, och ska återrapporteras till hälso- och sjukvårdsnämnden senast 31 mars 2022.

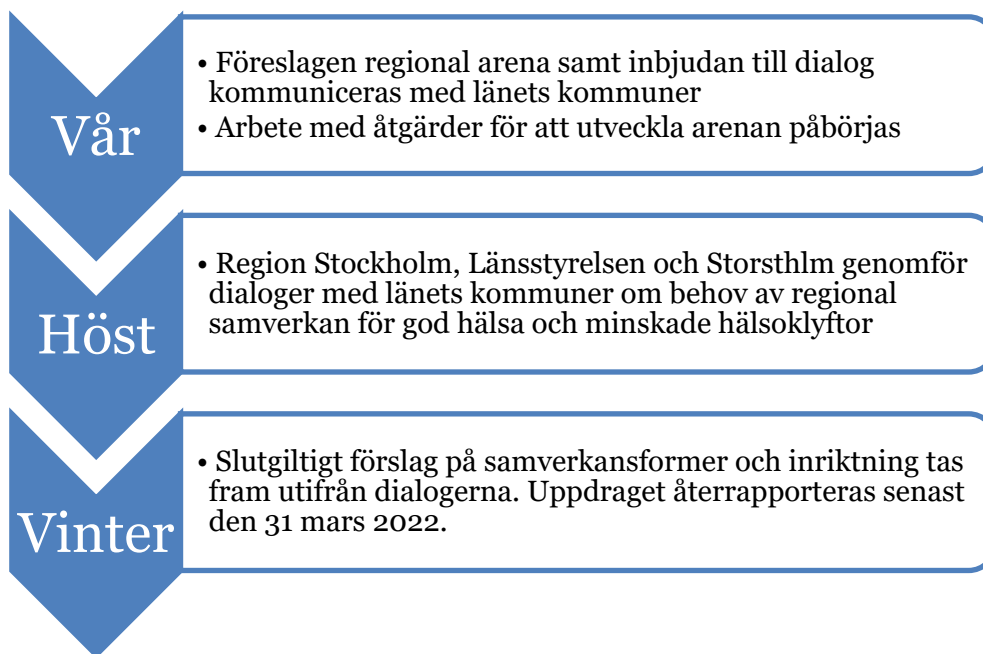

Bild 1. Övergripande arbetsgång för Region Stockholms arbete med regional samordning av folkhälsoarbetet 2021.